

P. S. SCIENCE & H. D. PATEL ARTS COLLEGE, KADI

Internal Examination

B.A. Semester - I

[Mark : 40

8-10-2015]

Sanskrit : CC-102

[8-30 to 10-00

(1) दण्डीविरचित - दशकुमारचरितम् - उच्छ - ६ ।

(2) व्याकरणम् ।

1. नीचे आपेला गद्यपंडोमांथी गमे ते लेनो अनुवाद करो.

12

(1) महति रत्नरङ्गपीठे स्थितां प्रथमं ताम्रोष्ठीमपश्यम् । अतिष्ठच्च सा सद्य एव मम हृदये । न मयाऽन्येन वाऽन्तराले दृष्टा । चित्रीयाविष्टचित्तश्चाचिन्तयम् । “किमियं लक्ष्मीः?, नहि नहि । तस्याः किल हस्ते विन्यस्तं कमलम्, अस्यास्तु हस्त एव कमलम् । भुक्तपूर्वा च सा पुरातनेन पुंसा पूर्वरजैश्च, अस्याः पुनरनवद्यमयातयामं च यौवनम् ।”

(2) अस्ति द्रविडेषु काञ्ची नाम नगरी । तस्यामनेककोटिसारः श्रेष्ठिपुत्रः शक्तिकुमारो नामासीत् । सोऽष्टादशवर्षदेशीयश्चिन्तामापेदे । ‘नास्त्यदाराणांमननुगुणदाराणां वा सुखं नाम । तत्कथं नु गुणवद्विन्देयं कलत्रम्’ इति । अथ परप्रत्ययाहतेषु दारेषु यादृच्छिकी संपत्तिमनभिसभीक्ष्य कार्तान्तिको नाम भूत्वा वस्त्रान्तपिनद्धशालिप्रस्थो भुवं बभ्राम । ‘लक्षणज्ञोऽयम्’ इत्यमुष्मै कन्याः कन्यावन्तः प्रदर्शयांबभूवुः ।

(3) इदमाकर्ण्य ब्रह्मराक्षसो मामपूपुजत् । अस्मिन्नेव क्षणे नातिप्रौढपुंसागमुकुलस्थूलानि मुक्ताफलानि सह सलिलबिन्दुभिरम्बरतलादपतन् । अहं तु ‘किं न्विदम्’ इत्युच्चक्षुरालोक्यन्कमपि राक्षसं कांचिदङ्गनां विचेष्टमानगात्रीमाकर्षन्तमपश्यम् । ‘कथमपहरत्यकामापि स्त्रियमनाचारो नैऋतः’ इति गगनगमनमन्दशक्ति-रशस्त्रश्चातप्ये । स तु मत्संबंधी ब्रह्मराक्षसः ‘तिष्ठ, तिष्ठ, पाप क्वापहरसि?’ इति भर्त्सयन्नुत्थाय राक्षसेन समसृज्यत ।

[P.T.O.]

(1)

2. 'દશકુમારચરિતમ્' ના છઠ્ઠા ઉચ્છ્વાસનું સમીક્ષાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

અથવા

16

2. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

- (1) 'દશકુમારચરિતમ્' નું શીર્ષક
- (2) ગોમિનીકથા
- (3) મિત્રગુપ્તનું પાત્ર
- (4) દંડીની કૃતિઓ.

3. નીચેનામાંથી ગમે તે છ પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં જવાબ આપો.

12

- (1) 'દશકુમારચરિતમ્' નો સાહિત્ય પ્રકાર જણાવો.
- (2) 'દશકુમારચરિતમ્' કેટલા ભાગમાં વહેંચાયેલું છે ?
- (3) ધૂમિની કથામાં આવતા ત્રણ ભાઈઓના નામ શું છે ?
તેઓ ક્યાં રહેતા હતા ?
- (4) કોશદાસ અને ચંદ્રસેનાના મિલન માટે મિત્રગુપ્તે કયો ઉપાય બતાવ્યો ?
- (5) અપંગને ઉંચકીને ફરતી ધૂમિની પોતાની જાતને કેવી ગણાવતી હતી ?
- (6) નિતમ્બવતીને પામવા કલહકંટકે કોનો સાથ લીધો ?
- (7) ભવન્તિ અને અભવન્ રૂપો ઓળખાવો.
- (8) નૃત્યથ અને અગચ્છતામ્ રૂપો ઓળખાવો.